

Ons kent ons

26 augustus 2007 - Jacqueline Postma, een brunette van 25 jaar, net afgestudeerd aan de RuG in Groningen. Ze heeft daar haar studie Psychologie afgerond in vijf jaar. Jacqueline komt oorspronkelijk uit Den Haag waar ze samen met haar ouders en twee jongere broertjes tot haar 20e heeft gewoond. Haar moeder Gerda is op 61-jarige leeftijd overleden, toen Jacqueline 21 jaar oud was. Jacqueline houdt van uitgaan, winkelen, lezen en af en toe een goed concert bezoeken. Ze heeft nu sinds drie jaar een relatie met haar vriendje Peter Prins, met wie ze volgend jaar gaat trouwen. Peter Prins is 26 jaar en is geboren en getogen in Groningen.

Of ik deze personen ken? Nee, ik heb ze nooit ontmoet of gesproken. Deze gegevens zijn beschikbaar via hun profiel op een social- networkingsite. De laatste jaren ondergaan deze zogenaamde Web 2.0-sites een enorme stijging in populariteit.

Web 2.0: het sociale web

Web 2.0 is een term die in 2003 werd bedacht door Tim O'Reilly. Hij schreef in 2005 het document 'What is Web 2.0', waarin hij duidelijk maakte wat hij met de term Web 2.0 bedoelde.

Kenmerken van Web 2.0-sites zijn:

- sociaal netwerk (het delen van informatie, media en dergelijke);
- rich user experience (even makkelijk in gebruik als desktopapplicaties, bijvoorbeeld dankzij Ajax);
- participatie van gebruikers;
- service-georiënteerd (geheel toegankelijk via de browser).

Voorbeelden van Web 2.0-sites zijn:

- del.icio.us: bookmarks;
- Digg: nieuws;
- Flickr: foto's;
- Hyves.nl: social networking;
- Last.fm: muziekvoorkeuren;
- MySpace: social networking;
- Wikipedia: encyclopedie;
- YouTube: films;

Op deze sites kunnen gebruikers een persoonlijk profiel aanmaken en daar hun interesses, foto's, filmpjes, muzikale voorkeur, bookmarks en andere persoonlijke gegevens delen met andere leden. Het idee achter deze sites is dat mensen met gelijkgestemde interesses met elkaar in contact kunnen komen. De eerste social-networkingsite was Classmates.com, opgericht in 1995 door Randy Conrads. Deze site maakte het mogelijk om studiegenoten, collega's en dergelijke te vinden.

Een van de bekendste Web 2.0-sites is My-Space (www.myspace.com). MySpace werd in 2003 opgericht door Tom Anderson, Chris DeWolfe en een aantal programmeurs en werd in 2005 overgenomen door het grote mediaconglomeraat News Corporation. De community telt nu ongeveer 182 miljoen leden en groeit met ongeveer 230.000 nieuwe leden per dag.

De Nederlandse variant Hyves (www.hyves.nl) is in 2004 opgericht door Raymond Spanjar, Koen Kam en Floris Rost van Tonningen en heeft ongeveer 3,3 miljoen leden. Hyves is mede populair geworden door de vele politici die op deze site contact zoeken met het publiek.

Privacy van onze gegevens

Veel mensen staan er niet bij stil hoe het aanmaken van een profiel hun privacy kan schaden. Het grote gevaar is het gemak waarop iemand zijn of haar informatie kan prijsgeven in zijn of haar profiel. Daarnaast is het uitnodigend om persoonlijke informatie in te vullen en te delen om zo in contact te komen met andere leden.

Ook geven dit soort sites vaak een vals gevoel van privacy onder hun leden. Deze gaan er vaak niet vanuit dat onbevoegden hun informatie onder ogen kunnen krijgen, en dat al hun gegevens vaak jaren worden opgeslagen.

Naast het schenden van privacy kan het prijsgeven van persoonlijke informatie ook leiden tot ernstigere situaties. Zo werd vorig jaar een man van 21 jaar gearresteerd voor het seksueel misbruiken van een 14-jarig meisje met wie hij een 'date' had afgesproken. Het slachtoffer had een profiel aangemaakt op MySpace en was zo met de dader in contact gekomen.

Bewust of onbewust

Bij websites zoals Flickr, YouTube, MySpace of Hyves is het aan de gebruiker om persoonlijke informatie af te staan. De gebruiker vult bewust gegevens in, ook al is deze er vaak niet van bewust wat er allemaal met deze gegevens gedaan wordt.

Naast deze sites bestaan er bedrijven die persoonlijke informatie verzamelen en opslaan zonder dat de gebruiker er ook maar enig idee van heeft. Al meer dan een jaar is het CBP (College Bescherming Persoonsgegevens) in gevecht met Google en andere internetbedrijven die grote hoeveelheden data van hun gebruikers opslaan.

Zonder dat veel gebruikers het doorhebben, heeft Google een enorme hoeveelheid aan persoonlijke gegevens in hun databanken. Zo bewaart Google alle zoekopdrachten van de gebruiker en kan zo zien waar zijn interesses liggen. Daarnaast zoekt Google in de mail van de gebruikers van Gmail (de mailservice van Google). Google zegt deze gegevens te gebruiken om advertenties te tonen naar de interesses van de gebruiker. Maar ondertussen slaat Google deze informatie net als de zoekopdrachten op en kan het een aardige profielschets maken van hun gebruikers.

Veel gebruikers staan hier niet bij stil wanneer ze een zoekopdracht invoeren, omdat het anoniem lijkt te gebeuren. Maar wat de gebruiker niet weet, is dat het unieke IP-nummer van de computer wel wordt opgeslagen en zo alle zoekopdrachten gekoppeld kunnen worden.

Hoe belangrijk privacy op het web is, werd duidelijk toen er vorig jaar zo'n 20 miljoen zoekopdrachten van het Amerikaanse bedrijf AOL per ongeluk op het web verschenen. De zoekopdrachten zijn te koppelen middels hun IP-nummer en zo was het mogelijk om de identiteit te achterhalen van sommige gebruikers.

Een voorbeeld. Met een simpele handeling kunnen van gebruiker #2386968 onder andere de volgende zoekopdrachten worden verzameld:

- Gut feeling my husband is lying.
- I feel like he's not telling me something.
- Is he lying to me?
- What do men like better skinny or full figure?

Uit deze zoekopdrachten kan over gebruiker #2386968 worden gezegd dat het hoogstwaarschijnlijk om een vrouw gaat die onzeker is over haar figuur en vermoedt dat haar man tegen haar liegt.

Naar aanleiding van de gelekte informatie zijn er diverse websites opgericht waar de zoekopdrachten gekoppeld, gefilterd en besproken kunnen worden. Onder andere de volgende sites zijn beschikbaar:

- <http://www.gregsadetsky.com/aol-data/> Hier zijn locaties te vinden waar de gelekte data te downloaden is.
- <http://www.aolstalker.com/> Zoeken op sleutelwoord en 'taggen' van gebruikers.
- <http://www.aolpsycho.com/> De meest aparte koppelingen en discussies over de gekoppelde zoekopdrachten van bepaalde IP-nummers.

Het aanklagen van diverse internetgebruikers door de RIAA (Recording Industry Association of America) is een voorbeeld het feit dat mensen zich vaak niet bewust zijn van de gegevens die over hun bekend zijn. Zij werden aangeklaagd voor het aanbieden van illegale bestanden via P2P-netwerken (peer-to-peer). Vaak is er bij zo'n aanklacht niet meer bekend dan een IP-nummer.

Een mogelijke oplossing?

De grote voordelen van het invullen van persoonlijke gegevens en interesses zijn het ontmoeten van leden met dezelfde interesses. Maar ook het zoeken naar muziek, films, oudklasgenoten, et cetera die met jouw eigen profiel worden vergeleken, is erg interessant.

Maar wegen deze voordelen wel op tegen de nadelen die deze opties met zich meebrengen? Is het wel wenselijk dat voor iedereen in de wereld uw gegevens toegankelijk zijn? Met enkele muisklikken kan een toekomstige werkgever of een journalist die informatie over desbetreffende persoon zoekt, alles te weten komen wat er ooit is ingevuld.

Het informeren van mensen over privacy op het internet zal een grote stap in de goede richting zijn. En ook de mogelijkheid van het afschermen van persoonlijke informatie door de gebruiker is een punt waar meer mensen zich bewust van zouden moeten zijn.

Hoe het opslaan en koppelen van gegevens er in de toekomst uit gaat zien, is nog steeds een groot discussiepunt waar veel partijen verschillende meningen over hebben.

Een interessant boek om te lezen is *Van privacyparadijs tot controlestaat?* van rechtswetenschappers Anton Vedder, Bert Jaap Koops, Paul de Hert en Leo van der Wees. Dit boek biedt een overzicht van alle veranderingen op privacygebied in Nederland.

Auteur en publicatie

Rick Venema is werkzaam bij Concept7 (www.concept7.nl). Rick is bij Concept7 werkzaam als webanalist en AB|test expert.

Dit artikel is gepubliceerd in Usabilityweb magazine.

Bronnen

In dit artikel zijn de volgende bronnen gebruikt:

- [O'Reilly Radar](#)
- [O'Reilly](#)
- [Wikipedia/social networking](#)
- [Classmates.com](#)
- [Wikipedia/myspace](#)
- [First Monday.org](#)
- [MSNBC](#)